

„KI DÉNES? MARGIT UDVARLÓJA”

Labancz Dénesről, Farkas Margitról és Müller Magdáról semmilyen információ nem állt rendelkezésre Gérecz Attila börtönből kicsempészett levelében, *hosszúversében* és az első vallomásában említettekén kívül. Illetve ahogy láthatjuk, a lányokról Gérecz édesanyja naplójában is említést tesz, valamit Margit neve és lakcíme szerepel abban a jegyzőkönyvben, amit Gérecz letartóztatásának napján a lakásukban vettek fel a házkutatás alkalmával.

Mindezek alapján annyit lehetett tudni, hogy Gérecz Attila szerelme volt Farkas Margit, aki gyermeket várt az öttusázótól, ám végül nem szülte meg. A lánynak Gérecz letartóztatása után új udvarlója lett Labancz Dénes személyében. Müller Magdával pedig elválaszthatatlan barátnők voltak. Gérecz szökésének harmadik napján, Budán a Fő utcában vette észre Margitot, amint egy kifőzdében ebédel. Margit telefonon felhívta Magdát, és rövidesen hárman ültek be beszélgetni egy közeli cukrászdába. Felidéztek Gérecz négy év előtti letartóztatásának körülményeit, majd kitalálták, hogy Labancz albérletében húzhatná meg magát egy rövid időre. Este a Visegrádi utcánál (Visegrádi-Katona utca sarok, egészen közel a Kresz Géza utcához) találkoztak, ahol Margit bemutatta egymásnak a két férfit, majd Labancz és Gérecz az Aladár utcába mentek át. Labancz Dénes kedvesen bánt „elődjével”, majd állítása szerint az árvíz miatti szolgálatra ment. Másnap este már ellepték a nyomozók a környéket, Labanczot is egy civil ruhás rendőr kísérté haza. Gérecz észrevette a csapdát, de már nem volt lehetősége elmenekülni. Margitot

és Magdát napközben kihallgatták mint a szökevény régi ismerőseit, így derítette ki a rendőrség, hogy hol bujkál.

Mindhárom személyről igyekeztem információhoz jutni a kormányhivatalnál, állampolgári kapcsolatfelvételt kérlemelve, ám nem találtak róluk adatot. Sem születési dátumaik (itt egy észszerű „-tól-ig” határt tudtam feltételezni), sem édesanyjuk neve nem állt rendelkezésre, csak néhány – mint utóbb kiderült albérleti – lakcím. Az ÁBTL dokumentumaiban sem szerepeltek. A Farkas Margit igen gyakori név, a Müller sem ritka, és a Labancz sem annyira az, mint elsőre gondolnánk. Az Arcanum és a library.hungaricana.hu digitális keresőkben rábukkantam olyan születési évszámú Farkas Margitokra, akik azonosak lehetnek a keresett személlyel, de ezt nem támasztotta alá semmilyen konkrétum.

Minden forrást többször újra olvasva egyszer csak megragadt bennem Gérecz Attila hosszú versének egy szakasza:

Az asztalon könyv van. Címéül
Büntetőtörvénykönyv áll, s amely
Dénesé. Ő ügyésznek készül.
Ha megürül – mondta – a hely.
Fekszem s lapozgatom. Végül
elalszom, mélyen, mint a tej.

Innen jött az ötlet, hogy írjak a budapesti jogi egyetem (ELTE Állam- és Jogtudományi Kar) tanulmányi hivatalának, hogy van-e hallgatói nyilvántartásuk az 1950-es évfolyamokról. A hivatalból az egyetem levéltárába irányítottak, ahol érdemi adatokhoz juthattam Somogyi Máté levéltáros segítségével. Megtalálta ugyanis Labancz Dénes tanulmányi lapjait, személyi iratgyűjtőjét, szakdolgozata címének bejelentését, szigorlatainak jegyzőkönyveit, államvizsgajegyzőkönyvét. Az iratok szerint Labancz 1950 és 1954 között járt az egyetemre,

de tanulmányait csak 1955-ben fejezte be egy sikertelen államvizsga-kísérlet után. Több DISZ-jelentés és két kézzel írt önéletrajza alapján következtetni lehet személyiségére, megtudható családi helyzete, anyagi körülményei.

Labancz Dénes 1932-ben született Nagykőrösön. Az ottani Arany János Gimnáziumban érettségizett jó eredménnyel. A jelentkezési lapján csak harmadik helyen szerepelt a jogi kar, első helyen a magyar-történelem a bölcsészkaron, második helyen pedig a pedagógia. Az egyetem mellett dolgozott, mert özvegy édesanyja nem tudta támogatni tanulmányait. A fiatalember nem sokat törődött a tanulással, az orosz nyelv és a büntetőjog tárgyakból nem teljesített elégségesre sem. Utóbbi tárgyból bukott az államvizsgán is. Egyik félévben anynyi igazolatlan óramulasztása volt, hogy az ösztöndíja jelentős részét elvonták. Minden jellemzés szerint vidám, jókedélyű, értelmes fiatalember volt, de rendkívül fegyelmezetlen, aki baráti körével alaposan belevetette magát az éjszakai életbe is. Politikai beállítottságát semlegesnek jellemezték.

Gérecz Attila bűjtatásakor éppen utóvizsgára kellett készülnie. Kérdéses, hogyan engedhették egy ilyen ügy résztvevőjeként államvizsgázni a jogi egyetemen? Majd az ottani bukás után néhány hónappal szinte csupa elégséggel megkapta diplomáját. (Egy ilyen cselekmény, mint egy szökött fegyenc elbűjtatása, abban a korszakban súlyos ítélettel is járhatott volna, Labanczot, úgy tűnik, semmilyen retorzió nem érte.)

A nagykörösi levéltárat a Pest megyeihez csatolták, így csak a város könyvtárában tudtam érdeklődni, hogyan lehetne a Labancz család nyomára bukkanni. A család egykori címén már nem áll épület, a környéket újra parcelláztak, az egykori utcák már nem léteznek.

Az egyetemi levéltárból szerzett ismeretekkel Dr. Labancz Dénesre keresve a világhálón, feljött a Bács-Kis-

kun Megyei Népújság 1962. október 16-i száma. A nyolcadik oldalon látható cikk címe: *Hetvenzer forintot sikkasztott*. A szövegből kiderül, hogy ez a sokrendbeli sikkasztás már a második bűnügye volt Labancznak. Az elsőt mint a nagykovácsi tanács munkatársa közokirat-hamisítással és sikkasztással követte el, az ezért kiszabott börtönbüntetés felét leülte⁴³. A második összeütközése a törvénnyel már a kecskeméti Autó- és Gépjavító Kisipari Szövetkezet dolgozójaként történt, fiktív számlák kibocsátásával ügyeskedett. A cikk a kecskeméti járásbíróság ítélete előtt jelent meg.

Ennek a bíróságnak az iratanyaga a Bács-Kiskun Megyei Levéltárban kutatható, így ott újabb adatokhoz juthattam⁴⁴. A per dokumentumaiból kiderül, hogy a vádlott 1954 decemberében feleségül vette Farkas Margitot, majd a diplomázás után egy ideig segédmunkásként dolgozott. (Ennek egyelőre nincs konkrét magyarázata, de gondolhatunk a bűntudásért kirótt büntetésre is.) Ezután került a nagykovácsi tanácshoz gyámügyi előadóként. A második per idején ötéves gyermekük volt, s özvegy édesanyjával egy háztartásban élt a családjával Kecskeméten. Sem a gyermek nemét, sem pontos születési idejét nem tartalmazták az iratok.

Így a közösségi médiában böngészttem Labanczokat keresve, akik Kecskemét-Nagykovácsi térségéből iratkoztak fel az oldalakra. Az egyik fiatalember visszaírt egyenlevelemre: „Nagyszüleim már nem élnek.” Végül megadta édesanyja elérhetőségét. A Labancz–Farkas házaspár menyje, Szabó Eszter egyáltalán nem volt elutasító, mikor elé tártam a Gérecz-szökés részleteit, sőt, a költő életútját és verseit megismerve egyre nagyobb érdeklő-

⁴³ Pest Megyei Levéltár 69.226-11/1957.

⁴⁴ A Kecskeméti Járási Ügyészség fondjában (XXV. 64.) a 12001/1962-es ügyszámon fellelhető Labancz Dénes szóban forgó büntetőügye.

déssel segített. Vendégül látott nagykőrösi otthonában. Számos értékes információval szolgált apósáékról.

Farkas Margit 1926-ban született (Gérecznél három, Labancznál hat évvel volt idősebb), és szintén Nagykőrösön élt a családja, öten voltak testvérek. Margit különféle adminisztrátori beosztásokban dolgozott. 1954-ben titokban házasodtak össze, Dénes édesanyja sem tudott róla. A budapesti évek után hol Kecskeméten, hol Nagykőrösön éltek. Labancz bűncselekményei után elváltak, Margit egyedül nevelte fel fiát, míg Labancz újránházasodott, és több gyermeke született. Fiatalkorra óta a fő hobbjá és sokszor egyetlen kenyérkereseti lehetősége a nótaéneklés volt. A helyi lapokban számtalan hirdetés jelent meg, mely Dr. Labancz Dénes estjére hívja fel a figyelmet. A Labancz–Farkas család fellelhető rokoni köréből senki nem hallott Gérecz Attiláról, a szökésről vagy arról, hogy komoly udvarlója lett volna Margitnak a negyvenes évek végén. Labancz Dénes köztörvényes bűnügyeit hallomásból ismerték. Farkas Margit 1983-ban önkézével vetett véget életének, volt férje egy évvel később hunyt el.

Az új információk ellenére is számos megválaszolatlan kérdés maradt. Szembeötlően sok az olyan elem a házaspár élettörténetében, ami arra utal, hogy Labancz Dénest magasabb helyről segíthették. Valaki mindig utánanyúlt, különben jóval komolyabb büntetésekkel kellett volna kapnia. Ahogy már utaltam rá, a diplomájának megszerzése is különös, majd a jogászként elkövetett bűncselekménye utáni három év börtön is – melynek csak a felét kellett leülnie – igen enyhének tűnik. (Itt egy telekeladás ügyében találták bűnösnek, ahol egy özvegyasszonynak és gyermekeinek vettek házat. Labancz egyrészt ügyvédként járt el, amihez nem volt jogosultsága, másrészt összeférhetetlen volt gyámügyi előadói szerepével, harmadrészt pedig nem tudott elszámolni az egyre bonyolultabbá váló ingatlancserék pénzeivel,

ám a tartozásait végül megadta.) Az is érthetetlen, hogy büntetett előéletűként hogyan lehetett pénztáros a kecskeméti javítóvállalatnál, és miért nem kértek tőle erkölcsi bizonyítványt a felvételénél.

Mivel semmi olyan nyom nem merült fel, hogy Labanczot vagy feleségét beszervezték volna, az emlékezések alapján Müller Magda felé irányult a figyelmem. Ő lehetett az a kulcsszereplő, aki valamilyen kapcsolata révén egyfajta védernyőt nyújthatott a botladozó Labanczéknek. Az első feltűnő érdekesség vele kapcsolatban, hogy a már említett házkutatási jegyzőkönyvben nem szerepel a neve, pedig Gérecz édesanyja naplójában többször is említi a jelenlévők között, és nemcsak felsorolásszerűen, hanem pontosan felidézve a cselekedeteit. A másik elgondolkodtató szempont, hogy a családtagok emlékei szerint Margit teljes mértékben Magda irányítása alatt állt. Ő vette rá, hogy Pestre menjenek, vagy hogy füllentsen a végzettségével kapcsolatban jobb állás reményében. Magda szülei is Nagykőrösön éltek a háború után, s a férjétől elhagyott Margit a kisleányként Magda édesapjának házában lakott a hetvenes években. Magda férjhez ment Labancz egykori osztálytársához, Csekey Istvánhoz, majd az 1956-os forradalom leverése után Kanadába emigráltak. Rendszeresen küldött levelet és csomagot Margitéknek. A hatvanas évek végétől már gyakran haza is látogathatott.

Időközben tudomásomra jutott, hogy Magdának volt egy öccse, aki Müllerről Molnárra magyarosította a nevét, és a Kecskeméti Dózsa futballcsapat edzője volt. A csapat munkatársai segítségével így eljutottam a már elhunyt edző volt feleségéhez és lányához. Tőlük megtudtam, hogy Müller Magda a sógornőjével személyesen csak futólag találkozott egyszer-kétszer, és a kérdéses időszakról nem esett szó köztük. Molnárék 1956 őszén házasodtak, így Magda első hazajöveteléig (1968) hosszú ideig nem is találkoztak. Annyit tudnak Magda ötvenes

évekbeli életéről, hogy Nagykőrösről Pestre költözve adminisztratív munkakörben dolgozott, és egy darabig nagynénje Visegrádi utcai lakásában lakott, majd Farkas Margittal egy közös albérletben. (Mindkettő lehetséges megfejtés a Géreczcel való találkozási helyszínválasztásához. És ahhoz is, hogy ezért is hiányozhatott a házkutatási jegyzőkönyvről, mivel azonos címe lehetett Farkas Margittal, és csak figyelmetlenségből maradt le a neve.) Magda 1954-ben, de lehet, csak 1955-ben ismerkedett meg Csekey Istvánnal, aki szintén nagykőrösi volt, és elsőéves joghallgatóként Pesten tartózkodott. Az egyetemi levéltárban az ő iratai nem lelhetőek fel. Müller Magda Kanadában hunyt el, hagyatéka nem maradt fenn.